

A'
 TSÁSZÁRI és KIRÁLYI FELSEG'
 ENGEDELMÉVEL.

27.

Költ Bétsben, Mind Szent-Havának (Októbernek)
 29-dik napján, 1795-dik Esztendőben.

Hadi és Békességes Környülállások.

A' *Württembergi Hertzegségnek Cantstadt vagy Cantstadt nevű Városából Sept. 22-dikénn:* — „A' miolta által-jöttek *Mannheimnál* a' Frantziák: sok Lakosok vették magokat erre a' részre, a' *Rajna* vize és *Neckar* között fekvő földről. Itt mene által tegnap *Eszlingen* felé a' *Zweybrücken* Hertzeg is Famíliástól, és a' *Speyeri* (*Spirai*) Püspök. *Baváriának Fő-Városába Münchenbe* (*Monachiumba*) megy

E e

a' *Zweybrücheni* (*Bipontiumi*) Hertzeg. — A' *Sváb* Kerületnek *Heilbronn*-mellyéki részéből is sokan vonnyák el magokat a' *Lakosok* közzül. “

„Már negyedik napja, hogy résszerént *Rüsselsheimba*; résszerént *Rastadtba* szállítódnak a' *Magazínok* *Heidelbergából*. “

Hanauból Sept. 24-dikénn: — „*Moguntziából* még tegnap vettünk postán *Tudósítást*, de ebben a' *szempillantásban* semmi bizonyost se' tudunk az ottani állapotról. *Városunk* egész *bátorságban* vagon; mivel belől esik azon a' *neutrálítás* líneáján, melly eránt különös *Kötésben* lett *eggyesség* a' *Prussziai Király*, és a' *Frantzia Közönséges-Társaság* között. “

Frankfurtból (a' *Ménus mellől*) Sept. 24-dikénn: — „*Ts. K. Hadi-Tármester Gróf Wartensleben*, tegnap délután hozta a' *Main* (*Ménus*) vizénn által a' *kormányozása* alatt lévő *Ts. K. Sereg-osztályt*, melly, *hátúljáró része* a' *Gróf Clerfayt Feldmarschall Ármádiájának*. A' *fő-quártély Darmstadtba* szállítódik. A' *Saxóniai Katonák Aschaffenburgba* masíroznak, mellyben *múlat maga* a' *Moguntziai Választó-Hertzeg* is, és *nem is láttatik* onnan *el-készülni*: mivelhogy a' *Frantziák* szorossan *megtartják* a' *neutrálítást*: ennek a' líneáján pedig belől esik *Aschaffenburg*. A' *tartalek*- (rezerv) *ágyúk*, *nem különben* a' *Se-*

reg' Bagazsiája; a' Depositoriumok; s a' Kommisszáriátus, *Würzburg*' tájára küldődnek: a' Seregnek egy része *Mannheim* és *Heidelberg*a felé masíroz. Tegnap délután egy Jelentés tevődött itten közönségessé, mellybenn intett a' Magisztrátus minden Lakosokat, hogy tsendesen viselleyék magokat, ha talán Frantziák masíroznának itten által dél-után; mivelhogy senkinek se' fogna tőlök lenni semmi leg-kissebb bántódása is: de még ma kilentz óráig, egy Frantzia se' jött közel Városunkhoz. Ugy is vélekednek sokan, hogy inkább *Moguntzia* ellen vólna intézve a' Frantziáknak szándékjok; mint sem hogy a' *Ménus*nál, tovább kísérjék még Gróf *Clerfayt* Seregét. "

Gróf *Wurmser*, a' Német-Birodalomnak *Sváb* Kerületbéli *Offenburg* nevű Városából, Kurír fővel indította Sept. 25-dik napján Ő Felségéhez, *Benyovszki* Regimentjebéli *Milkovich* Gránátéros-Hadnagyot, következő értelmű Tudósítással:

„A' nagyobb számú ellenség előtt meg nem maradhatván *Zehentner* Feldmarschallieutenant' kormányozása alatt lévő Sereg-osztályunk a' *Necker* vize' jobb mellyékén: *Quosdanovich* Feldmarschall-Lieutenantunk is kéntelen vólt el-vonni magát *Mannheim*től *Heidelberg*a felé, és igyekezett ugyan a' Frantziáknak ellentállani a' *Necker* két partján: de nem áll-

hatott elegendőképpen, mivel azok könnyen kaphattak újj erőt a' *Rajna'* túlsó-melnyékéről, *Mannheim*nál készített híd-jokon. “

„Sept. 22-dik és 23-dik napjainn is háborgatták *Quosdanovich* F. M. L. unkat a' Frantziák, de akkor, inkább tsak vizsgálódás (recognoscírozás); mint hadakozás vólt a' szándékjok: hanem 24-dik Septemberben végre, mindenfelől meg-támadták említett F. M. L. unknak kis *Korpusát* szokott tüzességgel. “

„Jól tudván *Quosdanovich* F. M. L. melly derék helyen légyen állása: erőssen feltette magában, hogy azt mind addig védelmezze; valamig tsak annyira való embere lessz: a' minthogy maga példája által még inkább fel-buzdítván bátor Népét, úgy hartzolt; hogy az ellenség *Mannheimig* szaladt; ezer-nél többen húllottak el közzüle fegyvernek éle által; sokann pedig, *Defour* Generálissal együtt fogságba estek; 's tíz ágyúk, számos lovakkal és muníziós szekerekkel együtt, Vitézeink' prédájává lettek. Midőnn el indúlt *Béts* felé a' fenn nevezett Kurír: még akkor *Quosdanovich* F. M. L. nem tudhatta egészz bizonyosságú meg határozással a' maga veszteségét; hanem *Breschern* Slávoniai Obersternek meg-sebesedését nagy meg-illetődéssel említette. “

„Gróf *Wurmser* igen nagy ditséreteket ruház *Quosdanovich* F. M. L. nántra: *Quosdanovich* F. M. L. pedig, *Bajalich*

Generálmájorra; a' Tsászár Dragonyos Regimentje' Oberstlieutenántjára Gróf *Kleinaura*; s. a' maga Adjutánsára, *Oreskovich* Péter Fő-Hádnagyra. Kötelességének esmérte *Quosdanovich* F. M. L., hogy a' vezérlése alatt vitézkező egész Korpusról is ditsérő bizonyóságot tegyen; és különösen a' Tsászár Dragonyos; Székely Hufzár; és Slávóniai Regimentekről.

Gróf *Wurmser*' rendeléséből, F. M. L. Gróf *Latour* tartozott egybe kaptsolni a' Korpusát 26-dik Septemberben, *Quosdanovich* F. M. Lieutenánt' Sereg-óftályaival.

A' *Regensburgban* ülő Német-Birodalmi Gyűlés' eleibe, egy Jelentést terjesztett Sept. 15-dikén *Prussz.* Minister Gróf *Görz*, melly Jelentésben tudósította arról a' Gyűlést, hogy az ő Királya, igyekezett megfűntetni bizonyos ideig a' hadat Német-Országra nézve; de ebbéli szándékát végre nem hajthatta; mivel annak tellyesítését, akadállyáúil tartották a' Frantziák a' Békesség-kötésnek; minekokaért illy környülállásokban nem tehet már addig Ő Felsége semmi nyomos lépést Német-Országra nézve a' Frantziáknál; míg annak részéről, Tsászár Ő Felségének mint Főnek igazgatása alatt, valósággal el nem kezdődik a' Békesség-alku.

Meg nem eggyezne a' *Prussziai* Király méltóságával — *így folytatá tovább Gróf*

Görz a' maga elő-adását — hogy olly módon folytasson Ő Felsége Közbenjáróságát a' Német-Birodalom 's a' *Frantzia* Respublika között, melyet, nem lehetne úgy tartani mint szükségest, illendőt, és lehettségest: ezentúl való munkálódásának reguláit tehát ki fogja nyilatkoztatni.

Olasz-Országból. —

Genuából Sept. 12-dikénn: — „Egy 74 ágyús *Angl.* hajó olly közel jött *Alaszioi* partunkhoz, a' milyen közel tsak jöhetett: számos tsónakokat pedig még közelebb küldött olly véggel, hogy a' partnál állott négy *Frantzia* Kalmár-hajókat elrabolják. Ezt látván a' Vígázó-toronybéli Embereink, jelt adtak egygy ágyú lövéssel az *Angliai* Katona-hajónak, hogy távozna el: de az nem hogy el-távozott volna; hanem olly erőben lőtt vissza; hogy majd le-omlott az egész torony. Ezentúl ki-szállottak az *Anglusok* a' szárazra, 's hármat a' *Frantzia* hajók közzül elégettek, a' negyediket pedig, melly borral volt rakva, el-vitték magokkal.“

„Egy *Frantzia* Fregát, más kissebb Katona-hajóval egygyütt, üzöbe vett egygy *Anglus* hajót *Maurizio* nevezetű Kikötőhelyünk előtt. Midön közel érkeztek volna a' *Frantzia* hajók Vígázó-tornyunk-

hoz: tüzet adott abból reájok az Örizet, és kénf erítette őket vissza - vonólni. Pánaszot tett ezen történetért a' *Frantzia* Hájós-Kapitány *Onegliában*: honnan azonnal négyyszáz *Fvantziák* küldődtek el *Porto-Maurizionak* el-foglalására. “

„ Ezerötszáz főből állott *Pedemontziumi* Katonaság, utolsó éjtszakájánn *Augustusnak* el-vette *Colle di Ceriset* a' *Frantziáktól*, és *S. Martino di Lantosca* felé elébb nyomúlt: de össze-gyűjtven Népét az ellenség is, olly erővel támadta meg a' *Pedemontziumiakat*, hogy hat órákig tartott a' viaskodás, mellyben 400-an lettek közzülök foglyokká; a' többek pedig, részszerént halva maradtak, résszerént a' hegyekenn és erdőkben el-fzélledtek. “

„ *Korszika* Szigetébenn újra Parlamentot fog kezdetni Oct. 13-dikánn az *Anglus* Udvar. “

Negy - Britanniából. —

Londonból Sept. 7-dikénn: — „ A' Külső-dolgokra-ügyelő Státus-Secretáriusnál Lord *Grenvillenél* több rendbéli tanácskozások tartattak a' napokban, mellyekben jelen voltak: *Portland* Hertzeg; Lord *Cornvallis*; 's *Pitt* és *Dundas* Urak. “

„ *Jersey* szomszéd Szigetünktől indúlt *Hero* és *Victory* nevezetű Rabló-hajóink jó prédával tértek vissza; úgymint: há-

rom *Frantzia* Kalmár-hajókkal, mellyek eleséggel voltak rakva: de más felől azt is halljuk, hogy 3 *Hollandus* Rabló-hajók el-rablottak egynehány hajóinkat, mellyek, Lithvánianak *Memeli* Kikötőhelyéből jöttek; négy más hajóinkat pedig, mellyek között kettő, *Amérika* felé; kettő pedig *Jamaikából Afrika* felé hajókázott, *Frantzia* Rabló-hajók kapták el. “

„*Jamaika* Szigetünkből, olly értelmű Tudósításokat vettünk; hogy annak némely részei igen háborúsok; az ott volt Katonaságnak leg-nagyobb része *S. Domingóba* szándékozott indulni minden órán; hanem a' helyett, új Katonaság várattott *Jamaikába*; oda akart vinni *Blenheim* nevű hajónk is *Dragonyosokat*; de az ellenség' kezébe esett, és *Guadeloupeba* vívódott; a' honnan, *Frantzia* Nemzet-gyűlési Kommisszárius *Victor Hugues*, *Martinqueba* által-küldötte az *Anglus* Generálisnak az *Asszony-foglyokat*: de a' Férjifoglyoknak sokat kellett szenvedni, mivel a' leg-rekkenőbb melegben, süveg nélkül kéntelenítették masírozni. Szomjúságjuk enyhítésére *Rumot* (riskása-pálinkát) kaptak: de vizet nem. — *St. Domingóban*, minduntalan uralkodott a' sárga hideg: de *Jamaikában* nem. “

Spanyol - Országból —

Madridből Aug. 20-dikán; — „A’

amelly Kurír *Páris*ba ment innen a' Békeség' Meg-erössítésével: hasonló ratifiká-tzióval várattatik onnan vissza Aug. 25-di-ke előtt, melly napon a' Királyné' neve napja fog inneplődni, és egyéb fzerentsé-sítő tzeremóniakon kívül, a' Békeségnek ki-hirdetése által is jelessítetni. "

„A' még földünkön lévő *Frantzia* Ka-tonaság, szép egygyességben vagyon a' mi-énkkel. "

„Mihelyest leg-első híre érkezett ide a' Békeség-kötésnek: azonnal bizonyost akart tudni arról az *Anglus* Követ, ma-gától az Udvertől; de már azólta nem mu-tatta magát többé az Udvarnál: a' magaé-hoz ellenben három Kurírokat is küldött egymás után. "

„Még az új Katona-fzedésnek most sints szünete Országunkban: nagy készü-letek tétetnek a' Hajósseregre nézve is, melly, *Minorka* Szigetünktől, tengerre szándékozik indulni. "

Frigyes Belgyiomból. —

Hágából Sept. 14-dikénn: — „Fő-Kormányfzékünk, tizenkét Tagokból álló Kommissziót nevezett-ki a' Nemzeti-gyü-lésnek össe-hívására nézve. "

„A' tulajdonképpen úgy nevezett *Hol-landia* Tartományunknak Képviselei, olly vélekedéseket közlöttek a' Fő-Kormány-

széssel, Néhai Admirálisunk *Kinsbergenre* nézve, hogy nem tanácsos volna megengedni *Danai* Fő-tengeri-Vezérré való levesét *Kinsbergennek*. “

„ *Texeli* Kikötőhelyünk előtt nyóltz első-nagyságú *Anglus* Katona-hajók járkálnak fel 's alá. “

Frantzia - Országból. —

Angers (Andegavum) Városából, melly hatvanhét óránnyi járó földre esik Páristól, Dél és Napnyugot között, olly Tudósítások indítódtak Sept. 6-dikán *Párisba*, hogy *Angers* mellett *Rocheafortban*, egy konferentziát (beszélgetést) tartott *Bodin* nevű Nemzetgyűlési Tag, *Stoflettel* és más hasonló Személyekkel, kik Fő-Vezérjei voltak azon a' részen a' néhai Rojalistáknak. Mindnyájan kézségjeket nyilatkoztatták ezek, a' Békességnek fenntartására.

A' múltt postától fogva érkezett Tudósításokból is azt látjuk, hogy nagyobb része az a' Közönséges-Társaságnak, melly el-fogadja az új Konstitútiót, 's meg-egygyez abbann is, hogy a' jövendőbeli Nemzeti-gyűlésnek kétharmadrésze, a' mostaninak kétharmadrészből tellyék ki.

Török-Országból. —

A' Szerviai's Bulgáriai fzélekenn támadott Török Pártosok ellen nagy hadi kézfületek tevödtek az újjabb Tudósítások fzerént. Sept. 14-dik napjänn három nagy Tsajkák indúltak *Belgrádból Borets* nevü Sziget ellen, reguláris Katonákkal rakva, kiknek el-érkezését nem ítélte jónak megvárni a' *Boretsi* Kommendáns *Chassa Mustapha Aga*, hanem a' kórmányozása alatt lévö Pártosokkal egygyütt, három nagy és hét kiseded hajókonn *Tekiebe* vette magát, hová, Afzonyok és Gyermek is érkeztek az nap estve *Boretsb* három Tsajkákkal,

A' *Viddini (Bodoni)* pártos *Basának Passoan Soglonak* jó forma Serege vagon, mellynek egy részét benn tartja *Widdinben*; más részét pedig, kívül táboroztatja a' Városón. 8-dik Septemberben, *Kara Hassan* nevü Tzimborássa mellé adván egy tsoport Katonaságot, *Új-Orsova* felé indította azt olly hagyomással, hogy által vévénn ott a' kórmányozást, mindent el-kövessen, hogy megöltalmazhassa a' Szigetet az ellene menendök ellen. — Így foly a' dolog *Passoan Soglo'* részéről: de más felöl sok Basák vettek parantsolatokat *Konstántzinápoly-*

ból, hogy egyesítsék magokat az Oláh-Országi Al-Helytartóval *Rumeli Valessin* nevű, 3 ló-farkas Basával, kit, Fő-Vezérjévé nevezett a' Tsászar *Passoan Soglo* ellen erányzott győzedelmi szándékjának.

Magyar Ország.

Pestről Sept. 25-dik napján: — „A' mint utolsó Levelembenn említettem, meg esék 21-dik Septemberbenn vóltaképpen, Kir. Helytartónknak a' *Pest* Vármegyei Fő-Ispánságba való bé-helyhezttetése. Végbe ment pedig az Ország-házábann, hová, a' *Pest* Vármegyei Karok és Rendek, számos Mágnások, és sok Vármegyei Követjei gyülekeztek fel reggeli kilentz órára: a' midön Deputátzió rendelődött ki, mind Primás Ö Eminentziájának mint Kir. Kommisszáriusnak; mind Locumtenens Ö Fő-Hertzezségének mint Fő-Ispánynak el-hívására: kik meg is jelentek nem sokára, Polgárokból és reguláris Katonákból formáltt gyalog és lovas rendek között. Elébb jött a' Primás' Udvari-népe és 3 gála-hintója: kevéssel azután, hasonló pompával érkezett a' Locumtenens. Mind a' két kedves Vendéget újj Deputátzió várta az Ország-házánál, 's kísérté bé a' Gyűlésbe: mellyben minekutánna helyet foglaltak vólna: Primás Ö Eminentziája, azonnal hozzá kezdett Kommisszáriu-

si hivatalához. Ditső Beszédjét: úgy nem különben az arra adott méltó válaszáat Kir. Helytartónknak el nem múlatom meg-küldeni. Midőn végezte szóllását Ő Kir. Fő-Hertzege: zengett az egész palota a sokszor meg-újított *Éllyen* kiáltásoktól. Négy Szolgabírák fel-emelték a' F. Fő-Ispánt székestől együtt hat ízben: melly ősi tzeremóniának meg-tételekor, kívül a' palotánn ágyúk durrogtak; belől pedig a' Szálában trombiták harsogási egyesültek az örvendetes és szíves Vívát-kiáltásokkal. Ez meg-lévén, a' *Kalotsai* Érsek mondott egy szép Orátziót; azután Első Al-Ispány *Szily* Consiliárius Úr szólott a' T. Karok és Rendek' Képében mind a' Királyi Kommisszáriushoz, mind a' Fő-Ispányhoz. Püspök *Szerdahelyi* Úr is tartott egy hathatós Beszédet. Ezen-túl egynehány Assessorokat tett a' Fő-Ispány, 's egynehány Királyi parantsolokat fel-olvastatott, és ekképpen hozzá kezdett Fő-Ispányi hivataljának folytatásához. Mind ezek utánn hálaadó Isteni-tíztelet tartatott a' nagy Templomban: honnan, Prímás Ő Eminentziájához indultak ebédre a' Hivatalosok, kiknek száma, reá ment valami hatfázra. Estvére, Bál és vatso-ra vólt Ő Eminentziájánál. — Sept. 22-dikénn, a' F. Helytartó-Tanátsbéli Elölülőségbe infallálta a' Prímás Ő Kir. Fő-Hertzege.

ségét, 's az nap Ő K. Fő-Hertzege adott pompás ebédet. 23-dik Septemberben, a' F. Septemvirális Táblánál való Installáció ment végbe. Akkor ebédet adott a' Prímás; Bált és vatsorát pedig a' Locumtenens. — Meg-fzünvénn egy ideig a' Törvényfzékek' Ülési, *Esztergomba* fog menni a' Királyi Fő-Hertzeg, Prímás Ő Eminentziájával, 's onnan vadászatra: melyből vissza-jövén, Felséges *Ferentz* Királyunk' neve napját, *Tétényben*, *Budához* két óránnyira fekvő Helységében a' Prímásnak, fogja meg-innepleni. — Ns *Gömör Vármegye*' Követeinek a' Kir. Helytartóhoz tartott Beszédjét ide rekesztem; melly így következik:

Serenissime Regie Princeps et Locumtenens!

Inter reliquas Regni Hungariae felicitates principem occupat locum, quod Deus Ter Optimus Maximus, Optimum nuper Regem nostrum Divum Leopoldum II-dum Patrem Serenitatis Vestrae Regiae tenerrimum, pluribus Augustis Prolibus ditatum esse providè voluerit. Nam etiamsi Suam Majestatem Sacratissimam modernum Regem et Dominum nostrum Clementissimum fide et lege sapienter imperantem, homagiáli silentiô nunc praetereamus, ingenue et apertô corde profiteri debemus, damnun ex morte praematurâ aeternum memorandi Principis Palatini nostri desideratissimi in Gentem Hungaram redundans, nisi Augusta Soboles adfuisset: reparari vix potuisse. De quô Status Comitatus Gömöriensis quorum nomine nos, Serenitatem Vestram Regiam nunc humillime veneramur, plene persvasi, illico ac acerbun Palatini sui obitum attoniti intellexerant unanimitibus votis Suam Majestatem Sacratissimam in eo exorare properarunt, ut

cum aliunde par non suppetat, mœffis cordibus nostris ex Augustâ Domo Sua solamen clementissimè adferre dignetur. Magnum proinde nobis affulsit gratulandi argumentum dum voti compotes Serenitatem Vestram Regiam laetis auspiciis Locumtenentialem capessere cernimus Dignitatem; eò vero impensius gaudemus, dum futura ex verò conjectantes, et firmiter speramus, et fervidè cupimus, ut Serenitatem Vestram Regiam arctiore etiam legali vinculo nobis adfringendam, velut redivivum Phœnicem, brevi Palatinum salutemus et veneremur. Confidentes Serenitatem Vestram Regiam ad exemplum nunquam obliterrandi Fratris sui dulcissimi, moribus, consuetudine, habitu, oreque Hungarorum propriis sibi redditis, altissimum Principis servitium cum emolumentò Patriæ nostræ indissolubiliter provectoram, apud Augustum Regem nostrum Mediatoris munere in quibusvis occasionibus prompte defuncturam, Leges, ac Libertates Nobilium, et Regni, genuinamque Constitutionem, Legalem item officii sui authoritatem, contra quosvis malevolos, cujuscunque demum Incorporationis spiritui deditos strenuè defensuram ac tutaturam. Quem in finem Serenitati Vestrae Regiae, longævam, omnique prosperitatis genere florentem vitam, totis animis comprecantes, in tesseram demissae devotionis, hasce Committentium nostrorum Litteras, venerabundi exhibemus, nosque, universumque Comitatum nostrum, altae gratiæ et peculiari Benignitati devovemus.

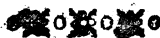
A' *Tiszántúl* fekvő Reformáta Ekklesiáknak Superintendenssévè, Néhai Fő-Tiszt. *Hunyadi Ferentz Debretzeni* Első Prédikátor helyébe, választódott *Hajdú-Böszörményi* Első Prédikátor Fő-Tisztel. *Ketsei Sámuel* Úr, kinek az édes Attya is Superintendensse vólt a' nevezett Ekklesiáknak, *Debretzeni* Prédikatori fővel.

* * *
* * *
J e l e n t é s.

Baranya Vármegyében fekvő *Bolyt* Dominiumában *Batthyanyi* Hertzegnek, hufzonegy vízi malmok fognak kótyavetye (licitátzió) által, a' jövő *Öctóber'* Hónapnak 25-dik napján árendába bortsáttatni. A' malmok, mellyek között majd mindenik, 3, 4, 's 5 kerekű, leg-nagyobb részint Német Helységek között vagynak, a' hol jól bírják magokat a' *Lakosok*, 's igen szép gabona terem. Olly derék készületek, 's olly vizek vagyon a' malmoknak, hogy egész esztendőnn által, még a' leg-keményebb hidegekben is folyvást lehet rajtuk örölni. A' kiknek kedvek lesz egyet vagy többet is ki-árendálni ezen malmok között: jelentsék magokat a' fenn említett napon *Boly Mező-Városában* az *Uraság'* Cancelláriájában.

* * *
* * *

(Egy árkus Tóldalékkal.)

T Ó L D A L É K

A' Magyar - Hirmondónak, Octób. 2-dik napján, 1795-ben költt árkusához.

Oratio, quam Excellentissimus ac Illustrissimus Dominus Petrus Balogh de Ótsa, Sacrae Caesareae, et Apostolico - Regiae Majestatis Actualis Intimus Status Consiliarius, et I. Comitatus Torontaliensis Supremus Comes, occasione Restorationis Magistraturalis, die 1-a Septembris Anni 1795. in Oppido Nagy Betskerek celebratae, ad II. SS. et OO. habuit.

Incltyti Status et Ordines!

Sextus jam labitur annus, a quo II. SS. et OO. hunc qui administrationi hujus Comitatus, ad hoc temporis momentum, insigni cum sui commendatione praecerat, elegerunt I. Magistratum.

Quo minus Legum, triennio quovis, Sedes Restauratorias suscipi volentium, providae dispositioni satisfieri potuerit; plura obstabant haud levia, et sane legalia impedimenta, quae, Incltytos Status, sapienter perspexisse non ambigo; meamque cunctationem, temporum adjunctis adscribendam, aequi, bonique consuluisse, firmiter credo.

F f

Ut ergo, venerandae Legum provisioni, Vestris I. Status votis, haud obscure manifestatis, meae denique obligationi satisfaciam; en adsum; adest et momentum, quo Vos de numero per me proponendorum Individuorum liberis suffragiis eligere poteritis Magistratum, regendae nobili huic Provinciae idoneum.

Inter ea, quae providentiam, probitatem, et sapientiam, tam Regum, quam et Patrum nostrorum, claris vestigiis prae se ferunt, Instituta; non postremum sibi vendicat locum Jus hoc, quò hodie utemini; illud enim probis, et Officio suo, prout debent, defungentibus Magistratualibus, novum fiduciae publicae Documentum; illis, qui se, publicà expectatione minores exhibuerunt, ne amplius noceant, exitiale evadit. At vero tunc demum bene administratur respublica, si hinc bonis certa praemia consent, illinc fiduciâ I. Statuum abusus, eadem subtrahantur. Non minuit bonitatem Instituti hujus, id, quod aliquando, et praecellens virtus, exardescenti invidia succumbere soleat; nam casus hic, et rarus est, et si quando accidat, spreta virtus, Alumno suo, tunc demum, dum calamitosa est, sufficit abundantissime.

Prius attamen, quam actum hodiernae diei reservatum, susciperemus; Supremi, quod e clementia Regia sustineo, Officii ratio a me deprecatur, ut nonnulla, in

conspectu frequentis hujus concursus, edisseram; quae, urgente conscientia, reticere nec volo, nec possum; quaeve Officio suo rite perfunctis, praemii; eligendis, incitamento, et moniti loco deservire poterunt.

Nemo nescit, quae, qualia, et quanta sint, retroactis his annis imperata, pertractata, effectuada? Erant illa, numero multa, pondere gravia, effectum difficilia: omnia tamen haec negotia, solers Inclyti hujus Magistratus in ordinandis vigilantia, et in effectuandis promptitudo, opportuno in tempore expedit. Maxime autem enituit publici Boni, quo is semper ardebat, studium, hoc, et praeterito annis, dum ab integro seculo inaudita siccitas, omnem, uberrimi soli hujus messem prorsus exusserat; plebs vero Contribuens, aere destituta, acerbo famis fato, ni Sua Sacratissima Majestas, veri Patris vice functa, non attento atrocis belli expensis, plene exhausto Aerarii statu, clementissime subvenisset, jam jam erat succubitura. Horret meminisse tristis illius temporis, et tristioris, quod capitibus singulorum imminebat quidem, verum feliciter propulsatum est, mali; sed dum ad salvatam Provinciae hujus a malorum maximo, fame, plebem respicio; gratitudinis sensu non percelli non possum; et imprimis flexo genu aeternas ago, omnemque bonum agere credo grates,

Augustissimo, Clementissimoque Domino et Regi nostro; qui calamitosis his temporibus, inter infinitas, et gravissimas Regni curas, ad tristem Provinciae hujus sortem, paterne respexit, et humanitate tactus, misericordiae, clementiaeque semina sparsit; ac hinc lacrymas matrum, minaci famis malo expressas, deterisit, vagitumque famelicorum infantum sedavit: illinc paternam providentiâ exemplum dedit omni aevō, aereque dignum, ac reportatis quibusvis triumphis eximius perennius; dein I. Magistratui, pro solerti opera, Dominiis vero Terrestribus pro praestito adjutorio gratitudinem meam, publicè testari cogor; unaque pro solatio, tam I. Statuum, quam et imprimis I. Magistratus annuncio: Suam Sacratissimam Majestatem, Dominum nostrum clementissimum, administratione hujus I. Comitatus, plenè esse contentam; mihi dum a Sacra ejus persona divellerer, injunxisse, ut acquiescentiam hanc, illis, quorum studio debetur, aperiam.

Internus cujus vis animi sensus, unus ille divinitus inditus, et validus actionum nostrarum testis, gaudia et poenas dictare idoneus, cuivis I. Magistratus membro, quod laudem meruit, hoc momento quidem bene acta retribuit, et ideo necessarium non videtur, singulos bene meritos nominare. Non possum tamen mihi temperare, quin Spectabilis Domini Ordinarii V. Comitatus,

insignem in dirigendo, et ordinando promptitudinem, in effectuantó exactitudinem, vigilantiam, providentiam attingam, recognoscam, et quemadmodum Altissimo Loco feci, etiam I. Statibus commendem. Quod dum facio, nihil volo detractum meritis reliquorum; enimvero id cuius patulum est, quascunque bonas dispositiones foedari ignaviâ, et in bene actis, parem, effectuantes, cum bene disponentibus, habere gloriam: proinde meae recognitionis partem, aliis etiam I. Magistratus membris, et signanter Domino Subst. V. Comiti jure deberi declaro.

Quae debebantur, persolutis; ad aliam partem sermonis me converto, Vosque II. SS. enixè ero, ut ad ea, quae post dicturus sum, animum advertatis.

Publici Magistratus eminentiam, utilitatem, necessitatem, nemo non videt; illo conscientiose electo, bene constituto, et Officio rite satisfaciente, inconcussa stat salus, et tranquillitas publica; suus juri, aequitati, utilitati constat honos: e contra per luxum, ignaviam, diffluente; per studia privati commodi, per dissidia, et factum foedato; quamcunque bene ordinatam Civitatem collabi oportet. Itaque ad electionem novi Magistratus, summa cum scrupulositate, prudentia, et aequanimitate est accedendum; requisitae in Magistratibus virtutes expendendae, eumque faciendum delectum, cujus nunquam possit poenitere.

Primas inter hominis et boni Civis, eo magis vero Patriae utilitati prae ceteris devoti Magistratualis virtutes, sibi vendicat Sacra Religio. Haec nos ducit ad Cognitionem Summi Entis, sine qua, nulla mens, bona est: haec docet et commonstrat caritatis praecepta, Legis et Prophetarum doctrinae summam; haec indigitat obligationem, id quod nobis fieri velimus, aliis faciendi; haec inter vitae afflictiones, solamen dat amoenissimum; haec denique, animis, certitudine aeternae vitae, ad virtutem et patientiam erectis, pandit aeterna praemia; terret poenis illos, qui omnium bonorum fontem, aut temere relinquunt, aut proterve laedere sustinent. Hanc Inclyti Status, quaeramus apud eos, quos publicis officiis admotos habere volumus; habitat quidem illa in praecordiis, et offensionem detestatur; sed quia sine operibus mortua habetur, facilis inventu est, ubi adest; quippe quod illam, opera Legi Divinae consentanea, morum probitas, vitae integritas, animi honestas, humilitas, patientia, caritas, sicut ignem lux, sequuntur, et claris indiciis manifestent. — Hanc excipit integerrima in Sacratissimam Majestatem Regiam, Summum Terrae Principem nostrum, fides, ac infucatus Patriae amor; hae geminae virtutes, unum sunt, neque enim is, qui Patriam sincero pectore amat, avulserit ab ea Summum Terrae

Principem, Caput, ac tutissimum Praesidium, aut commoda membrorum, a commodis Capitis dissociaverit; nec qui Summo Principi fidelis est, rebus ejus ita studuerit, ut publicorum commodorum curam, et cum Regiis commodis coadunationem negligat.

Constitutio carae Patriae nostrae, Regem nostrum Apostolicum, Patrem, Dominum et Praeceptorem Populi, Legum vindicem, bonorum Columnen voluit; quo quidem Regimine, felix illud patriarchale praese ferente, quemadmodum aliud melius, et amoenius nequit concipi; ita certum est: Reges nostros, tunc demum perfrui felicitate, et voluptate; dum omnes magnae eorum Familiae proles, felices sunt; horum e converso beatitatis summam, Regum felicitatem constituere. Qui cum per Leges regnent, dum eorum Jussis ex conscientia paremus, Legem nos adimplevisse certum est. Ut vero in hoc sacro, summi Terrae Principis, et Patriae amore, recto calle procedatur, cavendum est, ne Patriam, ad aliquam Regni incolarum classem referamus; ac dum commodis Patriae studemus augendis, operam omnibus Civium classibus debitam, uni tantum Statui addicamus. Patria omnes Regni incolas, Privilegiatos et Contribuentes complectitur; ut florens, ut beata sit, hos omnes, in respectu ad Statum, et sortem suam, felices esse oportet;

proinde caritas in Patriam, quam Magistratuales prae se ferre obligantur, omnes Status, aequae ac Contribuentes, aequa ratione, et ita debet complecti, ut cuique, quod suum est, semper, ubique, et per omnes reddatur; nec in accomodatione differentiarum, et mantentione reciprocorum Jurium, aliud praeter aequitatem, et constans suum cuique reddendi studium observetur.

Virtutes has, aliae, indivulsorum comitum instar sequuntur; eae vero sunt: morum probitate probata vitae integritas, in officio exactitudo, erga Superiores obsequium, erga pares candor, et observantia, erga inferiores dulcis mansuetudo, et animus a Studii proprii interessata sectatione penitus immunis.

His virtutibus ornatum, oppositisque vitiis carentem oportet esse omnem illum, qui ad Magistratus publicos ubicunque suffinet adspirare: imprimis vero necesse est, virtutibus in hac praelucere provincia, quae immortalis, et magnae Mariae Theresiae Clementiâ, post decursum Seculorum, quibus a reliqua Regni parte divulsa, Turcicam etiam servitutem sufferebat, reincorporata, id a nobis exigere videtur, ut bonitatem constitutionis, exactâ administratione doceamus; populoque, magna in parte, ob temporum injuriam rudi, virtute et exemplo praeceamus, de eo securi; quod haec in suam rapiant admirationem. singu-

los, ad sectandum trahant, et exquisitis omnibus poenis, plus omnino valeant.

Si praecordia Magistratualium, virtus stipabit, si vita eorum, aliis exemplo, ipsis commendationi, toti corpori decori fuerit: si laboriositas, et in Officio exactitudo, passus eorum comitabitur, quam facile erit benedictam istam Provinciam, verè reddere felicem. Vita hominis sufficit ad magnas et multas res expediendas, si bene tota collocetur, nec per ignaviam, aut luxum diffluat. Hanc publico sacrare, nostra est omnium, qui Magistratibus fungimur obligatio. Vestra vero II. SS. e numero candidandorum, tales deligere Officiales publicos, quorum anteacta vita, mores, et officii gestio, vel alia talentorum applicatio, pro eligendo, nobis securum stare possint vadimonium.

Post Actum Restaurationis.

Quod felix, faustum, fortunatumque sit huic Provinciae! Defuncti sumus gravi Restaurationis Magistratualis actu. Condecens ago gratias Vobis II. SS. et OO. quod huic solenni functioni adsistere, et manus mihi praebere volueritis auxiliares. I. Magistratui tam in concreto, quam et singulis ejus membris, de fiducia publica, et per hanc adeptis Officiis congratulor. Oro et orabo Deum, Largitorem omnis Boni, ut Vobis addat vires, ad ferendum, quod recipitis onus sufferendas; animum si-

bi, Summi Terrae Principis, et Patriae commodis devotum; voluntatem Officiis vestris, coram omniscio semper rite defungi certam, et aequi, boni, justi studiosissimam. Vos, qui hucdum Officia gessistis, erigite animos, et recreatis viribus, ad augendum meritorum cumulum prope-
rate; Vos vero, qui nunc primum admove-
mini, conceptae de Vobis spei responde-
dete. Si determinata rectè agendi volun-
tas, animos vestros occupaverit; credite,
vires non deerunt: quae si debite impen-
dantur, ad maximas res expediendas suf-
ficiunt. Observate Superiores, et aestima-
te; pares colite; inferiores amoris vincu-
lis vobis adstringite. Dissidia, jurgia, vi-
tia, otium fugite; pace, concordia, virtu-
te, sedulitate, Publico incrementum addi-
te. Aestimatis Status, protegatis Contri-
buentem, pauperum petitiones, potiores
vobis sint divitum postulatis. Probam pau-
pertatem, turpiter et per suppressionem
quaesitis opibus praeponite. Haec si fe-
ceritis, Deum habituri estis propitium; Re-
gem et Patrem Patriae, benignum; con-
scientiam tutam; honorem integrum, me
vero amicum integerrimum et Judicem,
quantum per vires licebit, aequi studiosis-
simum. Quod superest, Inclyti Status,
hunc ego per Vos electum Magistratum,
mecum una, Vestris favoribus, et benevo-
lentiae devoveos, ac enixissimè commendo.

Sermo ad Serenissimum Archiducem Josephum Regium per Hungariam Locumtenentem — occasione ea: dum Budam ad sui Installationem tendendo, in statione postali Új-Szöny medio solennis Comitatus Comaromiensis deputationis, honoris gratia Suae Serenitati obviam exmissae salutaretur, per Joannem Balogh S. V. Comitem habitus:

Serenissime Princeps Regie!

Magna illa quae Celsitudini Vestrae Regiae pro capessenda dignitate sua in regnum hoc venienti, quaquaversum circumfunditur hominum frequentia — et videre Celsitudinem Vestram Regiam gesti-entis populi expectatio, verissima sunt gaudii et voluptatis illius indicia, qua ob collatam Celsitudini Vestrae Regiae vicariam hancce regni potestatem, tantique Civis accessionem universorum animi tenerimo sensu, et quodam futurae suae per id felicitatis cum praesagio afficiuntur.

Prostratae erant paulo ante omnium mentes, dum Celsitudinis Vestrae Regiae Fratrem, regni hujus Palatinum, cujus gratissimam per regnum universum memoriam, nulla unquam aetas, nulla oblivio exstingvet, cujusque sacris manibus perpetua isthic parentabitur gratitudine, crescentis favore, et sub auspiciis illius regni hujus prosperitatis invida fata nobis eriperunt.

Saucias tanta jactura mentes non aliud erigere, et fugientem Serenitatem rursus reducere certius potuit, quam auspiciatissima Celsitudinis Vestrae Regiae in Locum tenentem Regium denominatio, in cujus secundum propria nostra vota eventu, singularem omnino Dei providentiam veneramur — apud quem enim quam in Regio Principe efficacior, et regno utilior dignitati huic juncta mediatio sperari certius valeat? qui quo propiori nexu terrae Principem contingit, eo majori etiam apud eum quocunque alio pollet autoritate, et majorem quoque omnibus aliis habet causam, cur inseparabiliter cum prosperitate regnantis Domus concatenatae Regni felicitati studeat, mutuanque fiduciam et amorem, firmissima Regiae Potestatis fulcra conatu omni conservet.

Novissima experientia cumulate edocti sumus, supremam hancce a Rege Potestatem nulli melius, ac Principi Regio convenire, in quo velut ab ipsis incunabulis summae fortunae asveto, vitia illa, in quae humilis animi majorem fortunae mutationem debita ratione haud comprehendentes facile degenerant, geniturae ipsius beneficio procul remota existunt.

Raras illas ac Regias virtutes, quas in Celsitudinis Vestrae Regiae Fratre quondam suspeximus, quaeve cineribus ejus urnae quidem inclusis memoriam nihilominus apud

Hungaros reddunt immortalem, ubi majori cum certitudine quam apud eum quaeramus et assequamur? qui propitio Numine iisdem natalibus ortus, eandemque institutionem sortitus, ipsis quoque Patris ac Fratrum exemplis stimulo futuris, non potest aliam actionum suarum normam sibi figere, ac quam illi felicissime secuti, regnum ad hanc, qua nunc floret, collocarunt felicitatem.

Externa quoque vultus, ac formae gratia index est excelsarum Celsitudinis Vestrae Regiae animi dotum, visis iisdem, quae vivacissime mentibus nostris impressa tenemus vultus lineamentis, in plenum gaudium effundimur, quod propitium illum Hungariae genium, quem paulo ante adversa fata nobis subdlexerunt, placatum continuis Genis universae suspiriis supremum numen, nobis sub alio nomine rursus eo reddiderit.

In communi hoc gaudio tam ad Thronum Regium, quam etiam Celsitudinem Vestram Regiam per remonstraciones, prout aliarum quoque regni Jurisdictionum, ita ab hinc etiam jam perlato voluit Comitatus hic Celsitudini Vestrae Regiae gremium suum contingenti, peculiariter etiam gaudium suum medio nostrum sine eo exmissorum contestari.

Delata itaque nobis Provincia defuncturi, tam proprio, quam et universorum Comitatus hujus Statuum et Ordinum nomine de adepta hacce sublimi, et Regiae potestatis fastigio proxima dignitate Celsitudini Vestrae Regiae sinceris animis congratulamur, precamur eidem omnigenae ad seram usque aetatem felicitatis successum, ac penes nostri, Comi-

tatusque hujus in gratias et Patrocinium Celsitudinis Vestrae Regiae enixam comendationem concordibus reiteramus votis:

Vivat Regius per Hungariam Locumtenens Josephus.

Dati ad hanc allocutionem per Suam Celsitudinem Regiam responsi sensus hic erat:

Volupe mihi est, Comitatus hujus, cujus gremium nunc attingi meritissimos de Republica omnis ordinis Viros mihi circumfusos videre, factam mihi congratulationem grato animo excipio, ac in omnibus casibus, in quibus Comitatus iste mediationem meam exposcet eidem promptam meam operam addico.

*Felsőges Királyi Hertzegnek, JÓSEFnek,
a' Magyar-Országi Királyi Helytartó-
ságra való ki-neveztetésének alkalma-
tosságával.*

Nagy János Szanyi Plébánus.

Tsáfzárók' Magzattya! Fejedelmek' Vére!
Felsőges Tsáfzárunk', 's Királyunk' Testvére,
Kit Helytartójává most Királyunk tevé,
Jer! siess' Budára! óhajt Magyar' Szíve'.
Jer JÓZSEF! Vigasztall'd kesergő Szívünket!
Szárítgass'd, törülgess'd könnyező szemünket,
Mert Bátyád' halála, egész Nemzetünket
Megszomorította, 's el ölte kedvünket!
Hozz'd helyre azt, a' mit benne elvesztettünk,
Pártfogást, óltalmot, tőle reménylettünk!
Közben-járásával Boldogokká lettünk,
Azért is halálán igen keseregtünk!
Pártfogás! Óltalom! és a' Közben-Járás!
A' Köz-Bizodalom! és a' szép Rendtartás!
Hely-Tartó Tanátsnál a' Bölts Kormányozás
Állyon ismét helyre! 's meg-szűn a' zokogás
Szűnik is már! mert im' JÓZSEF Fő Hertzegben
Mindent vissza nyertünk Király Testvérjében.

Nagy a' Bizodalmunk egyenes Szívében!
 'S még nagyobb, hathatós Tehetőségében!
 Mint mikor szomorú Felyhőköl a' szép Nap
 Ki derül, örül Föld, és vidámságot kap,
 Úgy Fő-Hetzeg JÓZSEF, örömet ma-hólnap
 Szólni fogg, mint szültt vólt Leopoldunk minap.
 Jer! Kezdy' Helytartói Fő Hivatalodhoz!
 Ahoz kaptsoltatott Fő-Ispányságodhoz!
 Kezdy a' Fő-Tanátsban, a' Tanátskozáshoz,
 Felséges, és Boldog Igazgatásodhoz!
 Örvend egész Ország, méltán is örvendhet,
 Mert Fő Személyedben, Fő Pártfogást vehet!
 Úgy nézünk mi Téged', mint a' Szeplet-követ,
 Mellyre Boldogságuk újra építetett!
 Mint Szeplet-kő-nélkül, nem áll az Épület,
 E' nélkül akármelly Ofalop könnyen dülhet,
 Úgy az egész Ország mindent Jót remélhet,
 Mivel illy Szeplet-kő, Hasznára tétetett.
 Illy Szeplet-kő aztat nem tsak erősíti,
 Hanem egyetemben nagyon fényesíti
 Státus' ellenségit meg-erőtleníti,
 A' Nagy Bizodalmot fel-eleveníti.
 Nagy ugyan az a' Terh, mellyet kell viselned,
 Több rendbéli gondnak meg kell itt felelned,
 Bár Ifjú légy is, sokat el-intézned,
 Királyt, és a' Hazát egyaránt szeretned!
 De mint Saskeselyő, bátor gyenge Fiát
 A' Nap-fényre vízti, hogy annak sugárját
 Látván, 's hozzá szokván az Ég' magasságát
 Nézze, mint téendő röpülése' útját;
 Úgy te két-fejű Sas Magzattya Nap-fényre
 Fiatal korodban küldetel a' végre,
 Hogy gyakoroll'd magad', 's kívántt örömére
 Királynak, Hazánknak légy nagy Védelmére!
 Sas a' Levegőben, jár kél a' Nap körül,
 De a' Magasságban a' Feje nem szédül,
 'S e' Fiatal Sas is, bár már is fent röpül,
 Nem fogg el-szédülni, hanem nagy Hasznót szüll,
 Éles szemeivel, egy rélzről Királlyra,
 Más rélzről tekénget a' Hivatallyára,
 'S Közben-járásával Hazánk' Oltalmára
 Úgy néz, mint két fejű Sas Koronájára.

Ha bé-vefzfűk régi Böltsek' állítását,
 El-mellözi a' Sas Ménykövek' hullását,
 Bátor szemmel nézi Felyhök villámlását,
 Nem hunnya bé szemét, hallván tsattanását.
A' Sas felyhök fölött szeret röpülgetni,
 Azért a' Ménykötől nem is tud rettegni,
 Mert ez tsak posványból szokott emelkedni,
 'S alacsony helyekről fel-felé gőzölni.
Alacsony elméknek a' Fergetegjeit,
 Posványos Szíveknek Buda Ményköveit
 E' Fialat Sas is, rá vetvén szemeit,
 El-üzi, el-veri, 's meg-tartya Hiveit!
Tarts' meg Ó Királyi Fő-Hertzege **JÓZSEF**ünk!
 Nagy Bizodalommal ajánlyuk az Ügyünk'
 És már előre is nagy lévén Örömünk,
 Engedelmességre hajúl Szívünk, Fejünk!
Nofza! Buda és Pest! tégy' Kézfűleteket!
 Minden Tábláidnál oly Intézeteket,
 Hogy Helytartóvá lett **JÓZSEF** Hertzegetek
 Ügy fogadgyatok, mint Kedves Vendégteket!
Nem lészén ez Vendég, Köztetek fogg élni,
 Boldogulástokért gyorsán munkálkodni,
 Fő Jelenlétével Hazánk' vigasztalni,
 Szent Törvényünk szerént, mindent kormányozni.
Nofza, Pest, Pilis, 'Solt! Siess, jöjj Budára,
JÓZSEF Fő-Ispányod' mély udvarlására,
 'S meg-jelenvén annak bé-állítására,
 Kíván'y sok esztendöt kormányozására.
Nofza Jászok', Kúnok'! régi Vitéz Népe,
 Magyar Nemzetünknek Igazi szép rélje,
 Siessetek ide! itt a' Királyly Képe!
 Örvendgyetek ti is, hogy ma-ide lépe!
A' mit mondott vala Fáraó Népe'nek,
 Ugyan azt kiáltom egész Nemzetemnek:
 Mennyetek **JÓZSEF**hez! mert minden Bövségnek
 Áldását r'ánk hozza; véget vet inségnek!
Élljen azért **JÓZSEF** Királyi Helytartónk!
 Törvényes Ügyünkben okos Igazgatónk!
 Élljen kívánt Kegyes! kedves Vigasztalónk!
 'S légyen sok üdökig Boldog Kormányozónk!

